

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM

T Á J É K O Z T A T Ó*

*az államháztartás központi alrendszerének
2017. november végi helyzetéről*

2017. december

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

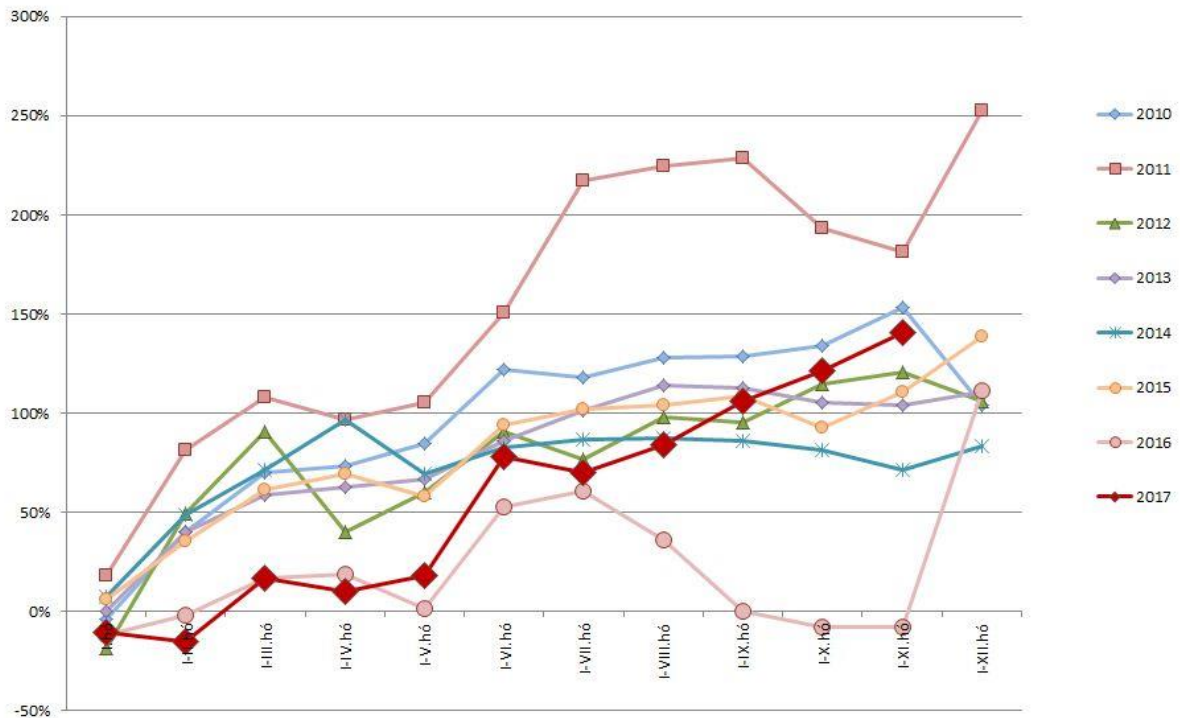
A költségvetés az uniós támogatások megelőlegezése mellett továbbra is előmozdítja a kormány gazdaságpolitikai céljainak megvalósítását. Mindezek nyomán az államháztartás központi alrendszerének 2017. november végi halmozott hiánya 1639,0 milliárd forintot tett ki. Az elmúlt időszak folyamatainak tükrében az uniós módszertan szerinti 2,4%-os hiánycél biztonsággal teljesíthető.

A január-novemberi egyenlegen belül a központi költségvetés 1667,0 milliárd forintos, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 93,3 milliárd forintos hiánnyal zártak, míg az elkülönített állami pénzalapok pedig 121,3 milliárd forintos többletet értek el. Csak az év utolsó előtti hónapját tekintve 220,8 milliárd forintos hiányt láthatunk.

A költségvetés változatlanul megelőlegezi az uniós támogatásokat a projektek mielőbbi sikeres megvalósulása érdekében. Ezek így már megközelítették az 1925,2 milliárd forintot, ami több mint 500 milliárd forinttal haladja meg a tavalyi év novemberéig kifizetett összegeket. Ezzel szemben az Európai Unió eddig 381,7 milliárd forintot utalt át a hazai költségvetésnek. Az állam működési és beruházási kiadásain túl novemberben 2,75 millió nyugdíjas és nyugdíjszerű ellátásban részesülő kapott a havi ellátásával együtt inflációkövető kiegészítő emelést és a kormány sikeres gazdaságpolitikájának köszönhetően idén először prémiumot. A maximálisan 12 ezer forintos prémium egyszeri juttatás volt, míg a 0,8%-os kiegészítés az ellátás összegébe beépülve a jövő év januárjától esedékes 3%-os emelés alapjául szolgál majd.

Az előző évhez viszonyítva érdemben növekedtek az általános forgalmi adóból és a személyi jövedelemadóból származó bevételek, valamint a biztosítottak által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékok. Ebben kiemelt szerepe van a tavaly megkötött hatéves bérmegállapodásnak, hiszen mindez nem adóemelés eredménye, hanem a foglalkoztatás bővülésének köszönhető. Jövőre a minimálbér és a szakmunkás minimálbér az idei 15% és 25% után további 8%-kal, illetve 12%-kal emelkedik, miközben a munkáltatók foglalkoztatáshoz kapcsolódó adóterhe – az eredetileg tervezetthez képest nagyobb mértékben – 19,5%-ra csökken.

A központi alrendszer egyenlege az előirányzat százalékában

Az államháztartás központi alrendszerének 2017. november végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

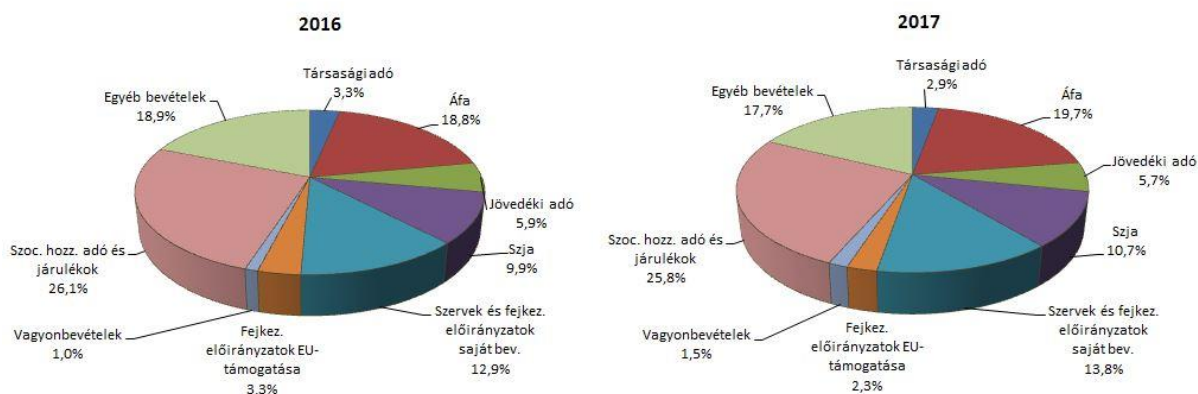
	2016. évi tény milliárd forintban (1)	2016. I-XI. hó tény milliárd forintban (2)	tény=100% Index (%) (2/1)	2017. évi törvényi módosított előirányzat milliárd forintban (1)	2017. I-XI. hó tény milliárd forintban (2)	előirányzat= 100% Index (%) (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-747,0	-10,9	1,5	-1 200,9	-1 667,0	138,8
bevétel:	12 480,4	10 500,2	84,1	11 962,8	10 890,4	91,0
kiadás:	13 227,4	10 511,1	79,5	13 163,7	12 557,4	95,4
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	-1,1	79,1		34,5	121,3	351,6
bevétel:	615,9	550,1	89,3	651,5	599,0	91,9
kiadás:	617,0	471,0	76,3	617,0	477,7	77,4
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-76,9	-8,9	11,6	0,0	-93,3	
bevétel:	5 133,6	4 659,6	90,8	5 253,4	4 817,2	91,7
kiadás:	5 210,5	4 668,5	89,6	5 253,4	4 910,5	93,5
Egyenleg összesen	-825,0	59,3		-1 166,4	-1 639,0	140,5
bevétel:	18 229,9	15 709,9	86,2	17 867,7	16 306,6	91,3
kiadás:	19 054,9	15 650,6	82,1	19 034,1	17 945,6	94,3

A KÖZPONTI ALRENDSZER PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK ALAKULÁSA

1. A FŐBB BEVÉTELEK

A központi alrendszer 2017. november végi 16 306,6 milliárd forintot kitevő bevételei az előző év azonos időszakához képest 596,7 milliárd forinttal, 3,8%-kal magasabb összegben alakultak. Ezen belül kiemelhető, hogy jelentősen növekedtek az általános forgalmi adóból, a személyi jövedelemadóból, valamint a biztosítottak által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból származó bevételek. Mindezek mellett lényegesen magasabb összegben teljesültek az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések (döntő részben a termőföld-értékesítési bevételek), valamint a költségvetési szervek bevételei is.

A központi alrendszer főbb bevételeinek megoszlása

A bevételek közül a **társasági adóból** az év első tizenegy hónapjában 467,2 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszakának értékétől 51,3 milliárd forinttal maradt el. A bevételek előző évhez viszonyított elmaradásában szerepet játszik a 2017-től hatályos, egységesen 9%-os adókulcs alapján meghatározott, a korábbinál alacsonyabb adóelőleg-kötelezettség, melyet valamelyest ellensúlyoznak a kedvező gazdasági folyamatok.

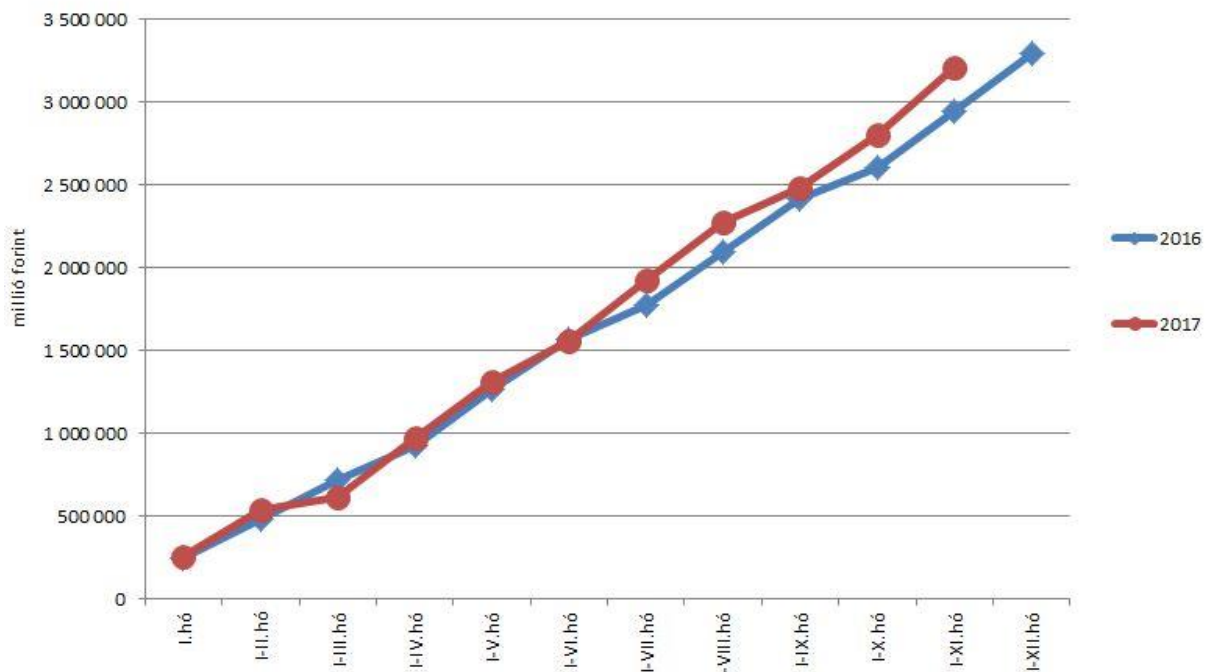
Az **egyéb központosított bevételekből** november végéig összesen 417,7 milliárd forint bevétel teljesült, amely a törvényi módosított előirányzat 94,7%-ának felel meg. Ezen belül kiemelendő az elektronikus útdíj 158,0 milliárd forintot kitevő összege.

Egyéb központosított bevételek alakulása (millió forintban)

Megnevezés	2016. I-XI. hó	2017. I-XI. hó	Eltérés	
			millió forint	%
Rehabilitációs hozzájárulás	69 692,6	79 577,1	9 884,5	114,2
Környezetvédelmi termékdíjak	57 090,2	62 993,4	5 903,2	110,3
Vízkeszletjárulék	12 180,1	10 592,9	-1 587,2	87,0
Hulladéklerakási járulék	8 811,5	10 766,7	1 955,2	122,2
Elektronikus útdíj	141 229,0	157 958,5	16 729,5	111,8
Korkedvezmény-biztosítási járulék	33,8	8,2	-25,6	24,3
Időalapú útdíj	55 221,9	58 236,0	3 014,1	105,5
Bírságok	34 882,6	27 912,4	-6 970,2	80,0
Egyéb tételek összesen	4 207,4	9 638,9	5 431,5	229,1
Összesen	383 349,1	417 684,1	34 335,0	109,0

Az év első tizenegy hónapjában az **általános forgalmi adóból** 3207,1 milliárd forint bevétele keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi bevételnél 260,1 milliárd forinttal magasabb. A bruttó általános forgalmi adó-bevételek alakulását az alábbi grafikon szemlélteti:

Általános forgalmi adó

A befizetések és a kiutalások alakulása a következők szerint változott:

Általános forgalmi adó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-XI. hó	2017. I-XI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	5 075,2	5 598,2	523,0	110,3
Kiutalás	2 128,2	2 391,1	262,9	112,4
Egyenleg	2 947,0	3 207,1	260,1	108,8

A befizetések növekedése a belföldi és az import utáni áfabevételnek köszönhető, melyet részben kompenzált a dohánytermékek utáni alacsonyabb befizetés. A belföldi áfabevételek növekedését jellemzően a feldolgozóiparhoz és a kereskedelemhez köthető forgalom bővülése okozza. A dohánytermékek utáni bevételek csökkenésének hátterében a jogszabályváltozásra adott piaci reakciók állnak. A magasabb kiutalásokat az adózási minősítéshez köthető kiutalási határidők változása magyarázza, illetve a magasabb befizetéseket magasabb kiutalások követik.

A **jövedéki adóból** származó bevétel az év első tizenegy hónapjában 933,8 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 14,5 milliárd forinttal magasabb. A bevételek megoszlása a következők szerint alakult:

Jövedékiadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-XI. hó	2017. I-XI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Üzemanyag jövedéki adó	555,1	588,6	33,5	106,0
Dohánygyártmány jövedéki adó	275,2	261,7	-13,5	95,1
Egyéb termék jövedéki adó	88,7	83,0	-5,7	93,6
Import jövedéki adó és energiaadó	0,3	0,5	0,2	166,7
Jövedéki adók összesen	919,3	933,8	14,5	101,6

A bevételek alakulásában több tényező játszik szerepet. Egyrészt a dohánytermékek utáni bevételek csökkenésének hátterében a jogszabályváltozásra adott piaci reakciók állnak. Az egyéb termékeknél a bevételek alakulását jelentősen befolyásolta a népegészségügyi termékadót érintő törvényi változások miatti készletezési hatás. Másrészt az üzemanyagok utáni magasabb befizetések is befolyásolják az adónem alakulását, melyben az üzemanyag forgalmának növekedése mellett az I. negyedévben érvényes magasabb adómértékek is szerepet játszottak.

A **pénzügyi tranzakciós illetékből** származó bevétel az év első tizenegy hónapjában 198,2 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 16,1 milliárd forinttal magasabb. A növekedés hátterében a Kincstár és a pénzforgalmi szolgáltatók magasabb befizetése áll.

A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év első tizenegy hónapjában 1739,7 milliárd forint volt, amely 185,8 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. A bázisidőszaktól való eltérés oka a magasabb bériáramlás

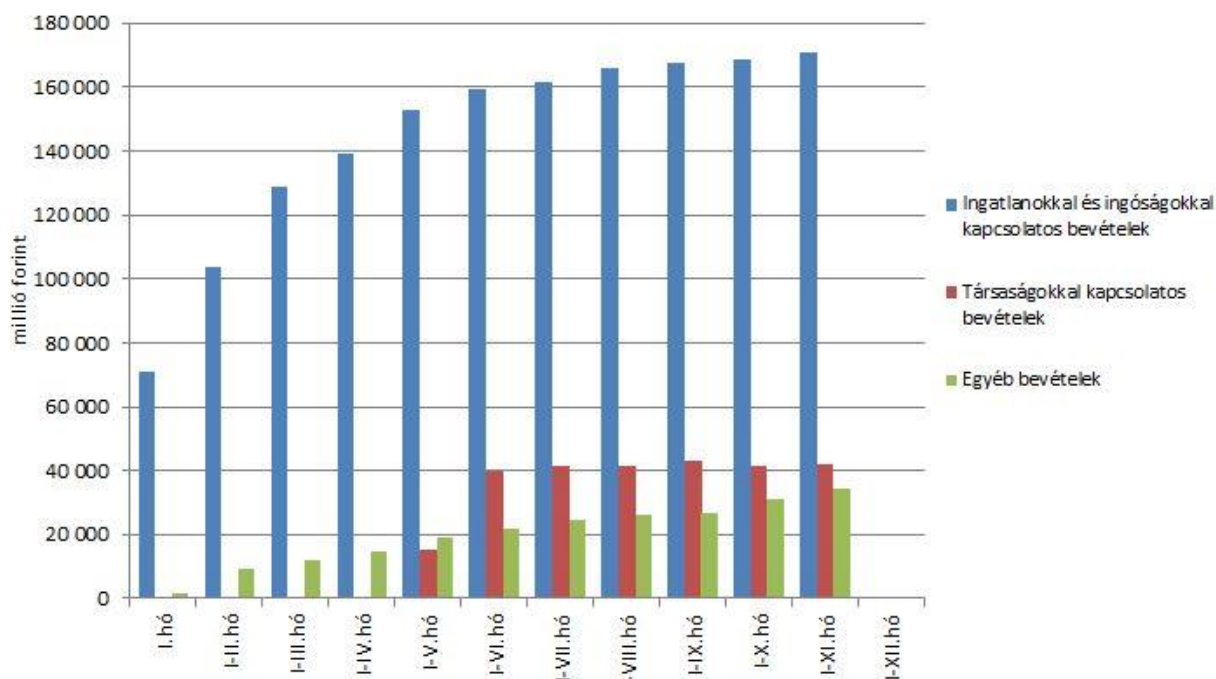
miatti befizetésnövekedés volt. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések és a kiutalások arányát a következő táblázat részletezi:

Személyi jövedelemadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-XI. hó	2017. I-XI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	1 645,7	1 842,5	196,8	112,0
Kiutalás	91,8	102,8	11,0	112,0
Egyenleg	1 553,9	1 739,7	185,8	112,0

Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** november végi összege 247,0 milliárd forint volt, melynek meghatározó tétele (151,2 milliárd forint) a termőföld-értékesítésből származott. A bevételek összetételét a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos befizetések a 2017. évben

Az **„Egyéb uniós bevételek”** mérlegsoron belül az „Uniós támogatások utólagos megtérítése” sor 2017. év november végi egyenlege 100,4 milliárd forint volt, ami a törvényi módosított előirányzat 115,7%-a. A hónap folyamán 55,9 milliárd forint bevételészámolás történt, mely korábbi agrárkifizetésekhez kapcsolódó bizottsági utalásból ered.

A **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó november végi bevételek alakulását a következő táblázat mutatja be:

A szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-XI. hó	Az alap I-XI. havi bevételén belüli aránya (%)	2017. I-XI. hó	Az alap I-XI. havi bevételén belüli aránya (%)	Eltérés	
					Mrd Ft	%
Nyugdíjbiztosítási Alap	2777,9	98,9	2687,1	92,9	-90,8	96,7
Egészségbiztosítási Alap	1120,0	60,5	1178,7	61,2	58,7	105,2
Nemzeti Foglalkoztatási Alap	197,1	46,2	336,6	71,6	139,5	170,8
Összesen	4095,0		4202,4		107,4	102,6

A **Nyugdíjbiztosítási Alap** I-XI. havi bevételeinek döntő része, 92,9%-a a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származik. A szociális hozzájárulási adó és járulékok előző évhez viszonyított elemzésekor figyelembe kell venni, hogy 27%-ról 22%-ra csökkent az adó mértéke, valamint hogy 2017-ben 71,61%-ra csökkent a Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető megosztási aránya. A megosztási arány a 2016. első félévi mértékhez képest 7,82 százalékponttal, a második félévi mértékhez képest 2,69 százalékponttal lett alacsonyabb 2017-ben. (Az első és a második félévi értékek eltéréseinek oka, hogy az összehasonlítás alapját képező 2016. évben július 1-jétől a Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése 79,43%-ról 74,3%-ra csökkent.) A nyugdíjbiztosítási járulék 10%-os mértéke a 2017. évben sem változott, a gazdasági növekedés által lehetővé vált bruttó keresetnövekedés tervezettnél magasabb szintje következtében az I-XI. havi teljesítési adatok az előző év azonos időszakához képest 127,1 milliárd forinttal több bevételt mutatnak. A Nyugdíjbiztosítási Alap I-XI. havi szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevétele a gazdasági növekedés és az adócsökkentés együttes hatására 90,8 milliárd forinttal maradt el az előző év azonos időszakának bevételeitől.

Az **Egészségbiztosítási Alap** esetében a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** (munkáltatói és biztosított egészségügyi járulék) származó I-XI. havi bevétel az alap összes bevételének 61,2%-át tette ki. A 2017. évi folyamatokat befolyásolja a szociális hozzájárulási adó mértékének 5 százalékponttal történő csökkentése. Az év első tizenegy hónapjában befolyt 1178,7 milliárd forint 39,0%-a szociális hozzájárulási adóból, 61,0%-a biztosított egészségügyi járulékból származott. A biztosított egészségügyi járulék az előző év azonos időszakához viszonyítva 13,4%-kal bővült.

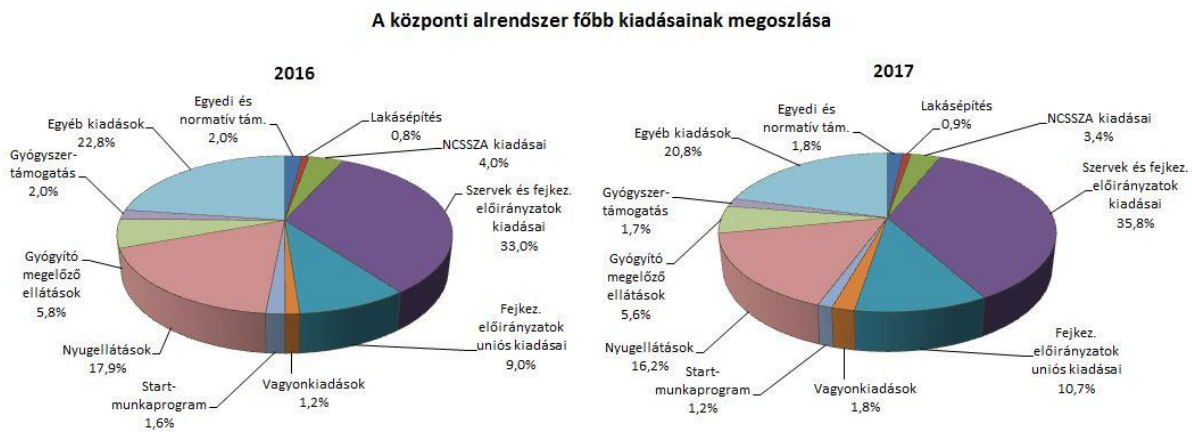
Az Egészségbiztosítási Alap összes bevételének 8,3%-a az **egészségügyi hozzájárulásból** származó bevétel. 2017. I-XI. hónapban az alapnak ebből 160,1 milliárd forint bevétele keletkezett.

A **Nemzeti Foglalkoztatási Alap** (NFA) – a 2016. évi költségvetési törvényt módosító 2016. évi LXXVI. törvény alapján – a **szociális hozzájárulási adó** 2016. július 1-jétől

követően megfizetett összegéből részesült először, ezért e bevételből tavaly a tárgyidőszakban mindössze 56,1 milliárd forint, ez évben pedig 176,7 milliárd forint folyt be. Az NFA-t a szociális hozzájárulási adó 2017-ben megfizetett összegének 7,89%-a illeti meg, míg 2016-ban ez a rész 5,17% volt. Az **egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék** NFA-t megillető hányada 159,9 milliárd forintot tett ki, ami 18,9 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét.

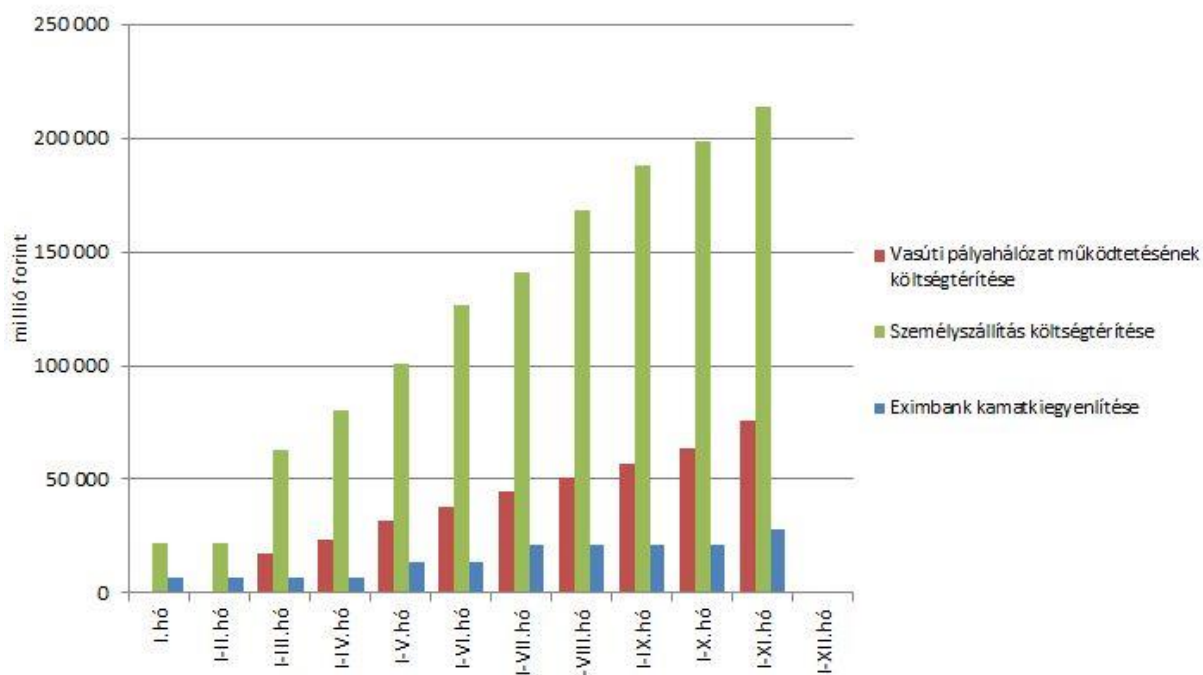
2. A FŐBB KIADÁSOK

A központi alrendszer 2017. november végi 17 945,6 milliárd forint összegű kiadásai 2295,0 milliárd forinttal, 14,7%-kal teljesültek magasabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában, mely elsősorban a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásainak, valamint a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok hazai kiadásainak előző évhez viszonyított növekedésével függ össze. Emellett – többek között – jelentős mértékben meghaladták a 2016. első tizenegy havi kiadásokat a lakásépítési támogatásokra, a gyógyító-megelőző ellátásokra és a nyugellátásra fordított összegek is.

Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első tizenegy hónapjában 317,5 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 10,7 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékét. A kiadások meghatározó tételeit a közösségi közlekedés, valamint a vasúti pályahálózatok működtetése finanszírozását illetően közszolgáltatási szerződésekben, az Eximbank Zrt. részére nyújtott kamatkiegyenlítés esetében pedig jogszabályban meghatározott ütemezés alapján fizeti az állam. A főbb tételek alakulását a következő diagram szemlélteti:

Egyedi és normatív támogatások a 2017. évben

A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások a 2017. év első tizenegy hónapjában 168,5 milliárd forintot tettek ki, ami 27,7%-kal magasabb a 2016. év azonos időszakához viszonyítva. Az eltérés hátterében a lakástakarék-pénztári megtakarításokat és a Családi Otthonteremtési Kedvezményt igénybe vevők létszámának növekedése áll. Ezen felül az árfolyam és a referenciahozamok, valamint a további konstrukciókat igénybe vevők létszámának alakulása is befolyásolta a kifizetéseket.

A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza.

A főbb támogatásokat a következő táblázat részletezi:

A Nemzeti Család-és Szociálpolitikai Alap kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-XI. hó	2017. I-XI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Családi támogatások	379,1	379,2	0,1	100,0
<i>Ebből:</i>				
<i> családi pótlék</i>	291,7	292,8	1,1	100,4
<i> gyermekgondozást segítő ellátás</i>	57,8	57,4	-0,4	99,3
<i> életkezdési támogatás</i>	5,3	5,8	0,5	109,4
<i> pénzbeli és természetbeni gyermekvédelmi támogatások</i>	4,6	4,4	-0,2	95,7
Korhatár alatti ellátások	105,4	86,6	-18,8	82,2
<i>Ebből:</i>				
<i> korhatár előtti ellátás és táncművészeti életjáradék</i>	33,6	17,1	-16,5	50,9
<i> szolgálati járandóság</i>	71,8	69,5	-2,3	96,8
Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások	117,6	115,9	-1,7	98,6
<i>Ebből:</i>				
<i> járási szociális feladatok ellátása</i>	61,0	57,7	-3,3	94,6
<i> fogyatékosági támogatás és vakok személyi járadéka</i>	31,4	31,6	0,2	100,6
<i> politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések</i>	12,3	14,3	2,0	116,3
Különféle jogcímen adott térítések	20,7	21,8	1,1	105,3
<i>Ebből:</i>				
<i> közgyógyellátás</i>	14,2	15,2	1,0	107,0
Összesen	622,8	603,5	-19,3	96,9

A **családi támogatásokra** idén az év első tizenegy hónapjában összesen 379,2 milliárd forintot fordítottak. Ezen belül jelentősen kiemelkedett a családi pótlékre kifizetett 292,8 milliárd forintos összeg. Életkezdési támogatásra november végéig 5,8 milliárd forintot fordítottak, meghaladva az előző év azonos időszakában kifizetett összeget. Ennek oka, hogy az éves kamat és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára az ún. második utalási összeghez kapcsolódó kifizetések meghaladták az előző évi kifizetéseket. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján november hónapban kifizetésre került az évente két alkalommal járó természetbeni gyermekvédelmi támogatás és pótlék második üteme. Ezzel a pénzbeli és természetbeni gyermekvédelmi támogatásokra idén átutalt összeg megközelítette a 4,4 milliárd forintot, mely kismértékben elmaradt a tavalyi év azonos időszakától a jogosultak számának csökkenése következtében. A **korhatár alatti ellátások** esetében a csökkenés döntő részben a korhatár előtti ellátásoknál következett be, tekintettel arra, hogy az érintettek időközben betöltötték a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt, így teljes jogú öregségi nyugdíjra lettek jogosultak. Az ezen ellátásokban részesülők esetében novemberben sor került az ellátások kiegészítő emelésére, valamint egyszeri juttatás (prémium) kifizetésére is. A **jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások** közül a legnagyobb összeget a járási szociális feladatok ellátására fordították, amely az ápolási díj, az időskorúak járadéka, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint

az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás forrását tartalmazza. A politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítésekre fordított összeg (14,3 milliárd forint) mintegy 16%-kal haladta meg az előző évi kifizetést, tekintettel a XX. századi diktatúrák áldozatainak járó, politikai rehabilitációs célú nyugdíj-kiegészítésekkel kapcsolatos kormányrendeletek módosításáról szóló 28/2017. (II. 13.) Korm. rendeletben előírt 60%-os emelésre, valamint ezen ellátottak jelentős részének is járt a kiegészítő emelés és az egyszeri juttatás (prémium). A fogyatékosági támogatásra és a vakok személyi járadékára november végéig 31,6 milliárd forintot fordítottak, hasonló nagyságrendben, mint az előző év azonos időszakában. Ezen ellátottak is részesültek november hónapban a kiegészítő emelésben, valamint az egyszeri juttatásban (prémiumban). A **különbéle jogcímen adott térítésekre** az év első tizenegy hónapjában kifizetett összeg az előző évi teljesítést 5,3%-kal haladta meg. A térítéseken belül a legtöbbet, 15,2 milliárd forintot a közgyógyellátásra fizették ki.

A **helyi önkormányzatok** 2017. évi feladataihoz a hatályos, módosított költségvetési törvény 654,2 milliárd forint állami támogatást biztosít, amely a 2016. évi 674,3 milliárd forint törvényi módosított előirányzatnál 20,1 milliárd forinttal alacsonyabb. Az eltérés alapvető oka, hogy 2017. január 1-jétől a 3000 lakos feletti településeken működő köznevelési intézmények működtetési feladata átkerült az állami intézményfenntartóhoz, ezáltal 27,3 milliárd forint értékben csökkentve a IX. fejezet egyes támogatási előirányzatait. Ezenkívül több – jellemzően fejlesztési célú – támogatás kifutott, illetve szűnt meg, további 5,9 milliárd forinttal csökkentve a IX. fejezet támogatásait. A 2017. évi költségvetés módosításával ugyanakkor összesen 13,1 milliárd forint többlettámogatáshoz jutott az alrendszer, működési és fejlesztési célra egyaránt.

A jelentősebb tételek alakulását a következő táblázat mutatja:

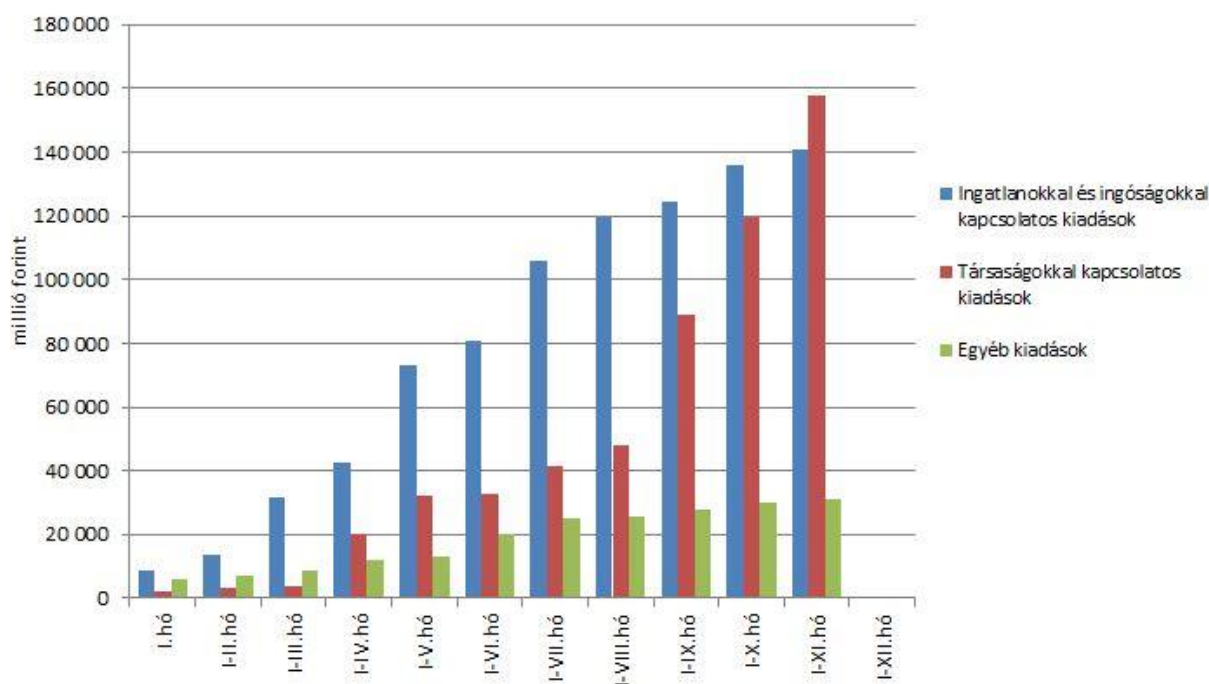
A helyi önkormányzatok támogatásának alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-XI. hó	2017. I-XI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása	507,8	512,2	4,4	100,9
<i>A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása</i>	140,4	139,1	-1,3	99,1
<i>A települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása</i>	158,7	160,7	2,0	101,3
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása</i>	179,8	183,5	3,7	102,1
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása</i>	28,9	28,9	0	100,0
Helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása	72,2	52,6	-19,6	72,9
Költségvetési szerveknél foglalkoztatottak kompenzációja	7,1	4,4	-2,7	62,0
Év közben létrejött új jogcímek kiadásai	26,0	62,6	36,6	240,8
Összesen	613,1	631,8	18,7	103,1

A „Hozzájárulás az EU költségvetéséhez” mérlegsoron a 2017. év első tizenegy hónapjában teljesített összeg 237,4 milliárd forintot tett ki, ami a törvényi módosított előirányzat 83,0%-os teljesítését jelenti. A hozzájárulás 31,4 milliárd forinttal maradt el a 2016. év első tizenegy hónapjában teljesített összegtől.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** november végi összege 329,5 milliárd forint volt, amelyek meghatározó tételeit az állami tulajdonú társaságoknak biztosított forrásjuttatások, illetve az ingatlanprojektek kiadásai (beleértve az iparipark-fejlesztésre szánt forrásbiztosítást is) és az ahhoz kapcsolódó áfafizetések jelentették. A vagyonszármazékok főbb tételeit a következő grafikon mutatja:

Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások a 2017. évben

Az elkülönített állami pénzalapok kiadásai közül jelentősebb összeget tett ki a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapból finanszírozott Start-munkaprogram** kiadása, mely 2017. november végéig 217,6 milliárd forintot tett ki. Ez az előző év azonos időszakában teljesített összegtől 26,8 milliárd forinttal maradt el. A kormányhivatalok részére kevesebb keretösszeg áll rendelkezésére mind a decentralizált keret (önkormányzati közfoglalkoztatás), mind a központi keret (országos közfoglalkoztatási programok, járási startmunka mintaprogramok) tekintetében. Az előirányzatból ugyanis tavasszal 30,0 milliárd forintos, júniusban további 10,0 milliárd forintos átcsoportosítás történt az egyes munkaerőpiaci intézkedésekről szóló kormányhatározat alapján a közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő belépés segítése érdekében.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjain belül nagyságrendileg kiemelkedő tétel volt a **Nyugdíjbiztosítási Alapnál a nyugellátásokra** fordított 2910,5 milliárd forint, ami az éves törvényi módosított előirányzat 92,4%-a. A magasabb időarányos kiadást több tényező együttes hatása okozta. A jelentősebb növekedés oka elsősorban a 0,8%-os mértékű novemberi nyugdíj-kiegészítés, illetve a nyugdíjprémium (22,5 milliárd forint) kifizetése. Törvényi előírás szerint novemberben kiegészítő emelést kell végrehajtani, amennyiben az első nyolc hónap tényadatai alapján a várható infláció magasabb, mint a januári emelés volt. Mivel az általános és nyugdíjas infláció várható mértéke 2,4%, a nyugdíjak és egyéb nyugdíjszerű ellátások 0,8%-kal (a januári 1,6%-os mértékű emeléshez képest számított különbözettel) emelkedtek. 2016-ban ilyen kiegészítés nem volt. A kiegészítő emelés visszamenőleges, és az ellátottak novemberben egy összegben kapták meg a 12 hónapra járó kiegészítést, azaz a nyugellátásuk 9,6%-át. Az intézkedés a nyugdíjasok mellett az egyéb nyugdíjszerű ellátásban részesülőket is, így összesen mintegy 2,75 millió főt érintett. Mivel a

várható GDP-növekedés idén meghaladja a 3,5%-os mértéket, nyugdíjprémium járt az öregségi és hozzátartozói nyugdíjasoknak. A nők 40 éves jogosultsági idejével igénybe vehető ellátásokban, illetve egyéb nyugdíjszerű ellátásokban részesülők számára a prémium összegével megegyező mértékű egyszeri juttatás került kifizetésre. A várható GDP-növekedés (4,1%) alapján a nyugdíjasok és egyéb nyugdíjszerű ellátottak maximum 12 ezer forintban részesültek.

Elözőekkel összhangban az előző év azonos időszakához képest nyugellátásokra 113,9 milliárd forinttal (4,1%-kal) költött többet a költségvetés. A nyugellátási kiadásokon belül a korbetöltött öregségi nyugdíjakra 69,5 milliárd forinttal, a nők 40 éves szolgálati jogviszonyával igényelhető ellátásra 20,0 milliárd forinttal, a hozzátartozói ellátásokra az előző év azonos időszakában teljesítetttnél 1,6 milliárd forinttal több pénz került kifizetésre.

Az **Egészségbiztosítási Alap** összes kiadásának 28,5%-át a **pénzbeli ellátásokra** fordított összeg adta. Az ellátások részletes bemutatását a következő táblázat tartalmazza:

Az Egészségbiztosítási Alap pénzbeli ellátásokra fordított kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-XI. hó	2017. I-XI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Pénzbeli ellátások	536,0	563,9	27,9	105,2
<i>Ebből:</i>				
<i>Rokkantsági, rehabilitációs ellátások</i>	282,9	275,0	-7,9	97,2
<i>Gyermekgondozási díj</i>	118,4	138,7	20,3	117,1
<i>Táppénz</i>	80,9	91,0	10,1	112,5

Az ebbe a körbe tartozó rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra fordított kiadás már tartalmazza a januárban végrehajtott 1,6%-os ellátásemelés hatását is. A rokkantsági és rehabilitációs ellátásban részesülők november hónapban 0,8%-os mértékű kiegészítő emelésben, valamint egyszeri juttatásban (prémium) részesültek.

Az Egészségbiztosítási Alapon belül a legnagyobb kiadási előirányzatot képező **gyógyító-megelőző ellátásokra** kifizetett összeg 1007,0 milliárd forint volt az év első tizenegy hónapjában, ez 95,6 milliárd forinttal több, mint a bázisidőszak összege. Az eltérés oka meghatározó részben az, hogy a 2016. évi adat csak kéthavi béremelés összegét tartalmazza a tavaly ősszel megkezdett emelés hatásaként. A 2017. november elsejétől tovább folytatódó béremelés (egészségügyi szakdolgozóknál 12%-os, orvosok, szakgyógyszerészek esetében bruttó 100 ezer forint, szakvizsgával nem rendelkező orvosok, gyógyszerészek tekintetében bruttó 50 ezer forint) kifizetésére szolgáltatói támogatásigényléssel került sor.

Gyógyszertámogatásra 307,8 milliárd forintot költött az egészségbiztosítás, ez 3,1 milliárd forinttal alacsonyabb a 2016. november végi összegnél. (A 2017. évi előirányzat nem tartalmazza a „Speciális beszerzésű gyógyszerkiadás” összegét, ez a „Gyógyító-megelőző ellátás” kiadásai között jelenik meg.)

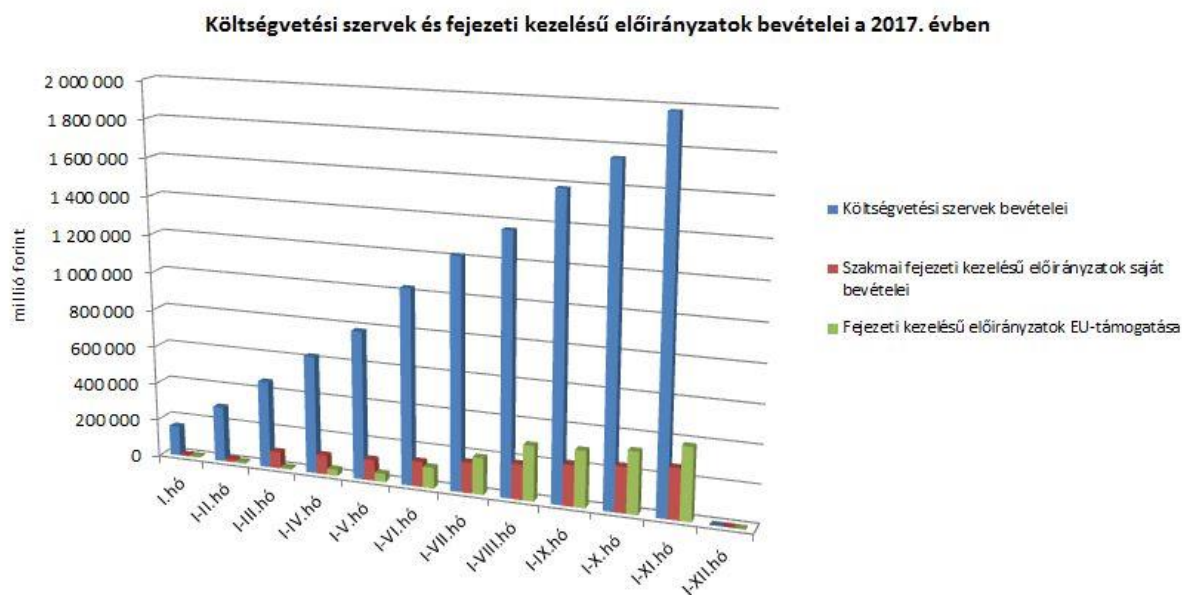
3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK ALAKULÁSA

2017 első tizenegy hónapjában a **központi költségvetési szervek bevételei** összesen 1977,7 milliárd forintot tettek ki, mely 11,4%-kal magasabb a 2016. első tizenegy havi bevételeknél. Az intézmények bevételei közül a következő jelentősebb tételek emelhetők ki: 698,6 milliárd forint az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által az intézményeknek utalt támogatás, 282,0 milliárd forint a 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok előirányzat-felhasználási számlájáról közvetlenül érkezett bevétel, több intézmény részére, különböző projektek támogatási előlegeként, 119,4 milliárd forint jóváírás a Belügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium intézményeinél a „Terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” törvénysorról, 97,1 milliárd forint jóváírás a Belügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium intézményeinél a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások” törvénysorról, valamint 33,7 milliárd forint jóváírás a megyei rendőr-főkapitányságoknál likvid pénzeszközök biztosítása céljából. A két év azonos időszakának bevételei közötti eltérést többek között a Belügyminisztérium fejezet „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások”, valamint a „Terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” törvénysorokról érkezett bevételek magyarázzák.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok** esetében a **hazai forrásból származó bevételek összege** 2017 első tizenegy hónapjában 267,3 milliárd forint volt, ez 7,2%-kal haladta meg az előző évi január-november havi bevételeket. E bevételek közül a következő jelentősebb tételek emelhetők ki: 71,4 milliárd forint jóváírás „A 2007-2013. évek közötti operatív programok visszaforgó pénzeszközeinek felhasználása és kezelése” törvénysoron a visszaforgó pénzeszközök kötelezettségvállalással nem terhelt részének visszautalásából adódóan, valamint 72,5 milliárd forint az uniós fejlesztések operatív programjai előirányzat-felhasználási keretszámlájára a lebonyolítási számlákról visszautalt összeg.

Az **uniós előirányzatokon** november végéig 381,7 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az éves előirányzat 24,7%-a. Az időarányostól eltérő teljesülés oka, hogy a költségvetésben eredetileg tervezettel ellentétben a kifizetések túlnyomó része előlegfizetés, ami nem számolható el a Bizottsággal.

A 2017. évi november végi, együttesen közel 2627 milliárd forint összegű bevételek megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

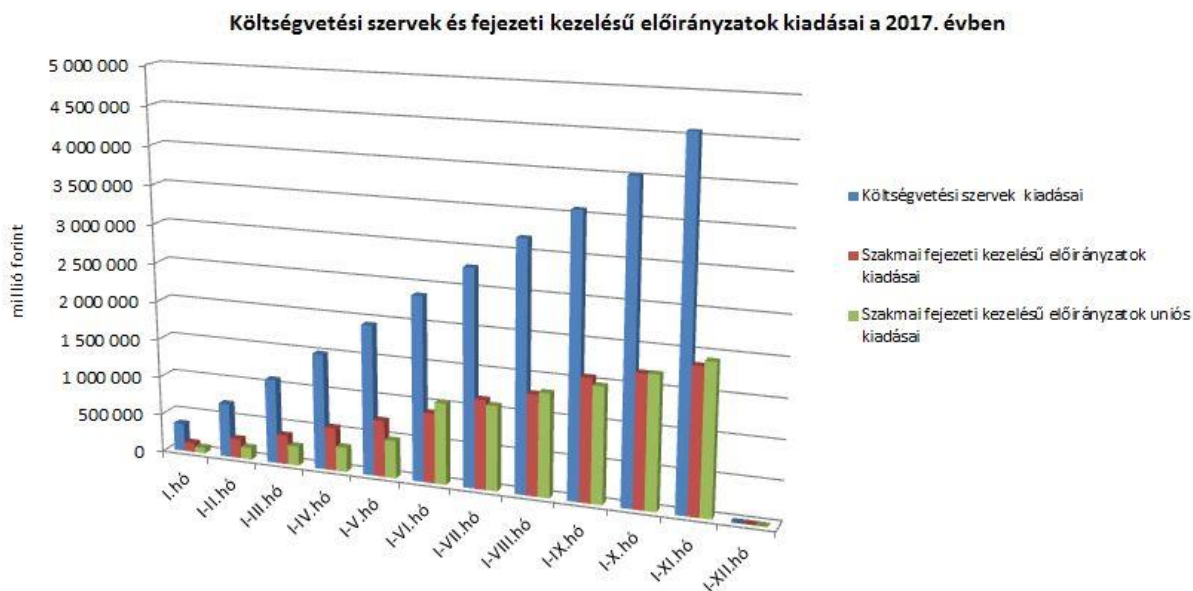
A **költségvetési szervek kiadásai** 2017 első tizenegy hónapjában 4567,6 milliárd forintot tettek ki, amely 20,1%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában teljesült kiadásokat. Az intézmények teljesítéséből 2643,7 milliárd forintot tett ki a személyi juttatásokra és szociális hozzájárulási adóra, a munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg, amely 249,3 milliárd forinttal magasabb az előző évi e célú kiadásnál. Ezenkívül az alábbi nagyobb összegű kifizetések történtek: 60,0 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal Anyagellátó Raktárbázisnál elsősorban üzemanyag- és tárgyieszköz-beszerzésre, helikopterjavítási költségekre és informatikai fejlesztések kifizetésére, 41,0 milliárd forint folyósítása a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatalának költségvetéséből a Honvédelmi Minisztérium Elektronikai, Logisztikai és Vagyonkezelő Zrt. részére különféle szolgáltatások kifizetésére, 33,7 milliárd forint átutalása az Országos Rendőr-főkapitányságtól a megyei rendőr-főkapitányságok részére likvid pénzeszköz biztosítása céljából, 28,7 milliárd forint folyósítása a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságánál a rendkívüli migrációs nyomás kezelésével kapcsolatban felmerült költségek fedezetére, 27,9 milliárd forint utalás Gripen repülőgépek bérleti díjára a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatalának költségvetéséből, valamint 27,7 milliárd forint kifizetése a Magyar Államkincstárnál Erzsébet utalványok beszerzésére.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokon belül a hazai forrásból finanszírozott kifizetések** 2017. első tizenegy havi teljesítése 1856,0 milliárd forintot tett ki, amely 35,9%-kal haladta meg az előző év azonos időszakának kiadásait. Ezen időszak teljesítéséből az alábbi tételek emelhetők ki: 311,2 milliárd forint kifizetése a normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcsoktatás, tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humánszolgáltatások támogatása), 120,8 milliárd forint folyósítása a „Terrorellenes intézkedések

megvalósításához kapcsolódó kiadások” törvénysorról, 103,7 milliárd forint kifizetés a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások” törvényi sorról, 103,4 milliárd forint az autópálya rendelkezésre állási díj, 88,5 milliárd forint kifizetése a „Közúthálózat fenntartás és működtetés” és „Útdíj rendszerek működtetése” törvényi sorokról, 72,0 milliárd forint kifizetése a „Nemzeti agrártámogatások” törvényi sorról, 67,8 milliárd forint kifizetés a „Modern Városok Program” törvényi sor terhére, 46,5 milliárd forint folyósítása a „2017. évi FINA Világbajnokság lebonyolításának támogatása” törvényi sorról, valamint 46,2 milliárd forint kifizetése a Beruházás ösztönzési céllelőirányzat terhére. A két év azonos időszakának kiadásai közötti eltérést többek között a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások”, a „Terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások”, a „Modern Városok Program”, valamint a „2017. évi FINA Világbajnokság lebonyolításának támogatása” törvénysorról kifizetett összegek magyarázzák.

Az **uniós programok** előirányzatain 2017. november végéig összesen 1925,2 milliárd forint kifizetés történt, amely az éves előirányzat 86,0%-os teljesítését jelenti. Az év során a kiadások közel egészét már az új, 2014-2020-as programozási időszak programjai adják. A legtöbb kiadást az év során eddig az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (475,4 milliárd forint), a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (408,1 milliárd forint), valamint a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (255,3 milliárd forint) teljesítette.

A **2017. évi november végi, együttesen közel 8349 milliárd forint összegű kiadások** megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

4. KAMATEGYENLEG

A bevételek és kiadások egyenlegeként adódó, 946,3 milliárd forint összegű **nettó kamatkiadás** 47,2 milliárd forinttal lett magasabb az előző év azonos időszakához képest, mely a kamatfizetések éven belüli eltérő lefutásával magyarázható.

A kamategyenleg összetétele (milliárd forintban)

	I-XI. hó	
	2016	2017
1. Bevétel	139,6	106,3
1.1. Forint	140,7	102,5
<i>1.1.1. Államkötvények kamata</i>	132,6	102,3
<i>1.1.2. Kincstárjegyek kamata</i>	0,1	0,1
<i>1.1.3. Repóügyletek kamata</i>	2,3	0,1
<i>1.1.4. KESZ forintbetét kamata</i>	5,7	0,0
1.2. Deviza	-1,1	3,8
<i>1.2.1. Devizaműveletek kamatelszámolásai</i>	-1,1	3,8
2. Kiadás	1038,7	1052,6
2.1 Forint	783,7	804,7
<i>2.1.1. Forinthitelek kamata</i>	20,1	24,2
<i>2.1.2. Államkötvények kamata</i>	690,9	704,5
<i>2.1.3. Kincstárjegyek kamata</i>	72,3	76,0
<i>2.1.4. Repóügyletek kamata</i>	0,4	0,0
<i>2.1.5. Egyéb függő tételek</i>	0,0	0,0
2.2. Deviza	255,0	247,9
<i>2.2.1. Devizahitelek kamata</i>	30,5	17,7
<i>2.2.2. Devizakötvények kamata</i>	224,5	230,2
3. Kamategyenleg	899,1	946,3

II. AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

1. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága november végéig 1504,4 milliárd forinttal növekedett négy, egymást részben ellensúlyozó tényező következtében:

- **Az első tényező** a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás – nagyrészt a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokból – 2290,2 milliárd forint összegben, ami a költségvetés éves hiányát és részben a lejáró devizaadósságot finanszírozza.
- **A második növelő hatású tényező** a forint árfolyamának az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett gyengülése, amely az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értékét 31,3 milliárd forinttal növelte.
- **A harmadik – előbbiekkal ellentétes, csökkentő hatású – tényező** a nettó devizatorlesztés 356,3 milliárd forint értékben.
- **A negyedik – szintén csökkentő hatású – tényező** a deviza-keresztárfolyamok változása, és egyéb tényezők (devizacsere) miatt bekövetkezett mark-to-market betétállományok csökkenése 460,8 milliárd forint összegben.

Az előzetes adatok szerint november végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbiak szerint alakult:

A központi költségvetés adósságának alakulása 2017-ben, milliárd forint

	2016 december 31.		kibocsátás (növekedés)	törlesztés (csökkenés)	egyéb változás	nettó változás	2017 november		változás százalékpont
	előzetes állomány	megoszlás (%)					előzetes állomány	megoszlás (%)	
	I-XI. hónap								
1. Forint	18 430,9	72,48	10 023,5	7 733,3	0,0	2 290,2	20 721,1	76,93	4,45
1.1. Hitel	865,0	3,40	147,9	0,0	0,0	147,9	1 012,9	3,76	0,36
1.1.1. Külföldi	865,0	3,40	147,9	0,0	0,0	147,9	1 012,9	3,76	0,36
1.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
1.2. Állampapír	17 565,8	69,08	9 875,6	7 733,3	0,0	2 142,3	19 708,2	73,17	4,10
1.2.1. Piaci értékesítésű	17 526,7	68,92	9 875,6	7 733,3	0,0	2 142,3	19 669,0	73,03	4,10
1.2.1.1. Kötvény	11 562,4	45,47	2 445,0	2 100,5	0,0	344,4	11 906,8	44,21	-1,26
1.2.1.2. Diszkontkincstárjegy	896,4	3,52	1 976,2	1 778,0	0,0	198,2	1 094,6	4,06	0,54
1.2.1.3. Lakossági állampapír	5 067,9	19,93	5 454,4	3 854,7	0,0	1 599,7	6 667,6	24,75	4,83
1.2.2. Nem piaci értékesítésű	39,2	0,15	0,0	0,0	0,0	0,0	39,2	0,15	-0,01
2. Deviza	6 256,5	24,60	693,9	1 050,2	31,3	-325,0	5 931,5	22,02	-2,58
2.1. Hitel	1 101,6	4,33	132,2	234,6	3,9	-98,5	1 003,1	3,72	-0,61
2.1.1. Külföldi	1 097,6	4,32	132,2	230,6	3,9	-94,5	1 003,1	3,72	-0,59
2.1.2. Belföldi	4,0	0,02	0,0	4,0	0,0	-4,0	0,0	0,00	-0,02
2.2. Állampapír	5 154,9	20,27	561,7	815,5	27,4	-226,5	4 928,4	18,30	-1,97
2.2.1. Külföldi	4 618,9	18,16	351,2	774,8	22,2	-401,4	4 217,5	15,66	-2,50
2.2.2. Belföldi	536,0	2,11	210,4	40,7	5,2	174,9	710,9	2,64	0,53
Összesen	24 687,4	97,08	10 717,4	8 783,4	31,3	1 965,3	26 652,6	98,95	1,87
Egyéb kötelezettség	742,7	2,92	928,4	1 386,7	-2,5	-460,8	281,8	1,05	-1,87
MINDÖSSZESEN	25 430,0	100,00	11 645,7	10 170,2	28,8	1 504,4	26 934,5	100,00	0,00

Megjegyzés: a táblában szereplő tizedes eltérések kerekítésből adódnak.

A központi költségvetés devizaadóssága november végéig 325,0 milliárd forinttal 5931,5 milliárd forintra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság részaránya a 2016. év végi 24,6%-os szintről 22,0%-os szintre csökkent a teljes adósságon belül.

Lehívásra került Magyarország kormánya és az Oroszországi Föderáció kormánya között létrejött Paks2 atomerőmű építésének finanszírozására nyújtott hitel első részlete, 24,4 milliárd forint összegben.

2017. július 27-én került sor Pekingben Magyarország idei első nemzetközi kötvénykibocsátására egymilliárd jüan (127,4 millió euró) értékben.

Magyarország első publikus nemzetközi devizakötvény-csere tranzakciójára októberben került sor, amelynek keretében az ÁKK Zrt. 1,16 milliárd dollár összegű USD-kötvényt visszavásárolt, és lezárta a kapcsolódó swapokat. A visszavásárolt kötvények ellenértékének finanszírozására az ÁKK Zrt. egy új, 10 éves futamidejű, 1 milliárd euró összegű kötvényt bocsátott ki. A devizakötvény-csere nem növelte a deviza-államadósság nagyságát.

A költségvetés forintadóssága november végéig 2290,2 milliárd forinttal nőtt, és 20 721,1 milliárd forintot ért el, a forintrészarány elérte a teljes államadósság 76,9%-át. 2016 decemberében ez az arány 72,5% volt.

November végén a lakossági állampapírok állománya 6667,6 milliárd forintot tett ki, ami 1599,7 milliárd forint növekedést jelent 2016. december vége óta. Ez döntően három tényezőre vezethető vissza. A lakossági ügyfelek által vásárolható, egy évnél hosszabb futamidejű Prémium Magyar Állampapír és a Bónusz Magyar Állampapír együttes állománya 2017. november végén 863,8 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 2384,9 milliárd forintot tett ki. 2017. április elejétől jegyezhető a kétéves futamidejű, fix kamatozású állampapír, amelynek állománya 356,4 milliárd forint volt november hó végén. Az Egyéves és a Féléves Magyar Állampapírok állománya 3426,8 milliárd forint volt november végén, ami 361,2 milliárd forinttal haladta meg a 2016. év végi állományt.

A külföldi befektetők állampapír állománya novemberben 115,2 milliárd forinttal csökkent az előző hónaphoz képest. A külföldi állomány 99,0%-a, 3363,3 milliárd forint államkötvény és 1,0%-a, 35,2 milliárd forint diszkontkincstárjegy. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje november végén 5,4 év volt, amely kismértékű csökkenést jelent az előző hónap végéhez képest.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre kerülő fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az elmúlt években az egyéb devizák (főként az USD) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya 460,8 milliárd forinttal csökkent az euró felértékelődése és egyéb műveletek (devizakötvény-csere) következtében. November végén 281,8 milliárd forintot tett ki, ami a teljes államadósság 1,1%-a.

2. Kamatok, hozamok alakulása

A *diszkontkincstárjegyek* novemberi aukcióin a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,2-ről 1,6-re csökkent. A *kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 2,8-ről 2,9-re emelkedett.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó novemberi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz képest nem változott, 0,00%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó novemberi aukcióján a kialakult átlaghozam 0,03% lett, amely 5 bázisponttal magasabb az októberi értéknél.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 0,57%-ot tett ki, amely 8 bázisponttal haladja meg az utolsó októberi aukción kialakult átlaghozamot. Az *5 éves kötvény* utolsó novemberi aukcióján az átlaghozam 1,04%-ot ért el, ami 15 bázisponttal alacsonyabb az utolsó októberi aukcióhoz képest. A *10 éves kötvény* 2,04%-os átlaghozama 42 bázisponttal maradt el az utolsó októberi aukción kialakult átlaghozamtól.